

De Belastingconforme steekproef

Leuker kunnen we het niet maken.

Dit paper heeft als doel inzicht te geven in de redenen van toepassing van de belastingconforme steekproef door de belastingdienst, de motieven waarom en de wijze waarop u zelf de belastingconforme steekproef in Easy2Analyse kunt en zou moeten willen toepassen.

Inleiding en achtergrond

Het is van belang om de belastingwetten na te leven. Bijvoorbeeld vanwege wettelijke verplichting, reputatie en geloofwaardigheid, voorkomen van juridische geschillen, financiële stabiliteit, maatschappelijke verantwoordelijkheid en niet in de laatste plaats vertrouwen en samenwerking met de belastingautoriteiten. Voor een nadere toelichting op deze punten zie bijlage: A Het belang van naleven van belastingregels.

De belastingconforme steekproef kan hierbij een belangrijke rol vervullen. Toegegeven het is niet het meest aantrekkelijke onderwerp. Maar voor wie even door de zure appel heen bijt dagen liggen er mooie kansen in het verschiet.

Waarom een belastingconforme steekproef

Een belastingconforme steekproef wordt door de belastingdienst doorgaans toegepast bij belastingcontroles en -onderzoeken om de naleving van belastingwetten en -regels te controleren. Het doel van een belastingconforme steekproef is de juistheid en volledigheid van de ingediende belastingaangiften te evalueren en om eventuele afwijkingen, fouten of onregelmatigheden te identificeren.

De exacte omstandigheden waarin een belastingconforme steekproef wordt toegepast, kunnen variëren afhankelijk van de belastingdienst. Enkele situaties waarin een belastingconforme steekproef kan worden gebruikt:

- 1) Willekeurige selectie: Soms worden belastingplichtigen willekeurig geselecteerd voor een controle. Dit helpt de belastingdienst om steekproeven te nemen uit een breed scala aan belastingaangiften, zodat de naleving van de wetgeving op een eerlijke en willekeurige manier wordt gecontroleerd.
- 2) Risicogerichte benadering: Bij een risicogerichte benadering richt de belastingdienst zich op belastingplichtigen die een hoger risico lopen op het maken van fouten of het overtreden van de belastingregels. Dit kan gebaseerd zijn op verschillende factoren, zoals de omvang van het inkomen, de aard van de activiteiten of het eerdere nalevingsgedrag van de belastingplichtige.
- 3) Specifieke indicatoren: In sommige gevallen kunnen specifieke indicatoren of rode vlaggen in een belastingaangifte aanleiding geven tot een aanvullende controle door de belastingdienst. Dit kunnen bijvoorbeeld grote aftrekposten, inconsistente gegevens of afwijkingen ten opzichte van vergelijkbare belastingplichtigen zijn. De belastingconforme steekproef is hierbij een gebruikelijk hulpmiddel.
- 4) In het kader van Horizontaal toezicht kunnen met de belastingdienst afspraken worden gemaakt om de kwaliteit van de aangiften te behouden en te verbeteren. Vaak wordt hierbij ook afgesproken dat door de onderneming belastingdienst conforme steekproeven deel gaan uitmaken van de interne beheersing.

Het is belangrijk op te merken dat een belastingconforme steekproef niet automatisch betekent dat er sprake is van onregelmatigheden of overtredingen. Het is een instrument dat de belastingdienst helpt bij het gericht controleren van belastingaangiften om de naleving van de belastingwetgeving te waarborgen.

Easy2Analyse en de belastingconforme steekproef

Easy2Analyse ondersteunt het uitvoeren van de belasting conforme steekproef. Het zelf uitvoeren van de belastingconforme steekproef kan bijvoorbeeld van belang zijn:

- 1) Op basis van afspraken met de Belastingdienst In het kader van Horizontaal toezicht voor het periodiek uitvoeren van een steekproef;
- 2) Op eigen initiatief voorafgaand aan een aangekondigde belastingcontrole om zelf een beeld te krijgen van de mogelijke uitkomsten. De uitkomsten kunnen daarbij bijvoorbeeld dienen om aan te tonen dat aan de fiscale regelgeving wordt voldaan. De belastingdienst kan uitkomsten overnemen en het uitvoeren van een eigen steekproef achterwege laten. Dit kan bijdragen aan het verkorten van de controle inzet door de belastingdienst en het verkorten van de doorlooptijd
- 3) Als onderdeel van het systeem van interne beheersing door de steekproef periodiek uit te voeren. Dit kan helpen de compliance te waarborgen en kan een belangrijk instrument zijn om bij een belastingcontrole aan te tonen dat de compliance periodiek wordt gemonitord. Ook dit kan bijdragen aan het verkorten van de controle inzet door de belastingdienst en het verkorten van de doorlooptijden van controles.

Instructie Easy2Analyse en de belastingconforme steekproef

In deze instructie wordt uitgelegd welke stappen moeten worden uitgevoerd om in Easy2Analyse de Belastingdienst conforme steekproef uit te voeren. Basis voor deze aanpak is de “controle aanpak Belastingdienst” en het “Handboek controle” van de Belastingdienst.

Veel van de in deze instructie genoemde begrippen vragen kennis van de principes van Statistical Audit. Het is ook goed om de genomen stappen zorgvuldig vast te leggen (deze zijn ook in het logbestand van Easy2Analyse terug te vinden) om deze zo nodig later met medewerkers van de Belastingdienst te kunnen bespreken.

De controle aanpak is kort beschreven in het document “controleaanpak Belastingdienst”, beschikbaar op:

https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/themaoverstijgend/brochures_en_publicaties/controleaanpak_belastingdienst

Hierin is op blz. 19 beschreven dat juistheidscontroles onder meer worden uitgevoerd door gebruik te maken van statistisch audit (steekproefmethodiek).

De aanpak van de controle is beschreven in het “handboek controle Belastingdienst”, beschikbaar op:

https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/themaoverstijgend/brochures_en_publicaties/handboek-controle-belastingdienst

In hoofdstuk 11 van dit document wordt de uitvoering van juistheidscontroles beschreven. Ten aanzien van de steekproefmethodiek wordt verwezen naar de materialiteitstabel die op blz. 52 als volgt is weergegeven:

Figuur 5.3 Materialiteitstabel

Omvang organisatie (in Nederlandse omzet)	Materialiteit
300.000	Omzet x 5%
300.000 – 500.000	15.000
500.000 – 1.000.000	30.000
1.000.000 – 2.200.000	60.000
2.200.000 – 4.400.000	120.000
4.400.000 – 8.800.000	180.000
8.800.000 – 17.500.000	300.000
17.500.000 – 35.000.000	600.000
35.000.000 – 70.000.000	900.000
70.000.000 – 140.000.000	1.500.000
140.000.000 –	3.000.000

Nadat de populatie (de massa waarop de steekproef wordt getrokken), de materialiteit (volgens bovenstaande tabel) en het interval (bepalend hoeveel posten er worden getrokken) zijn bepaald kan de steekproef worden getrokken. Hierbij wordt de “cell sampling” op geldeenheden (monetary units) methodiek gehanteerd.

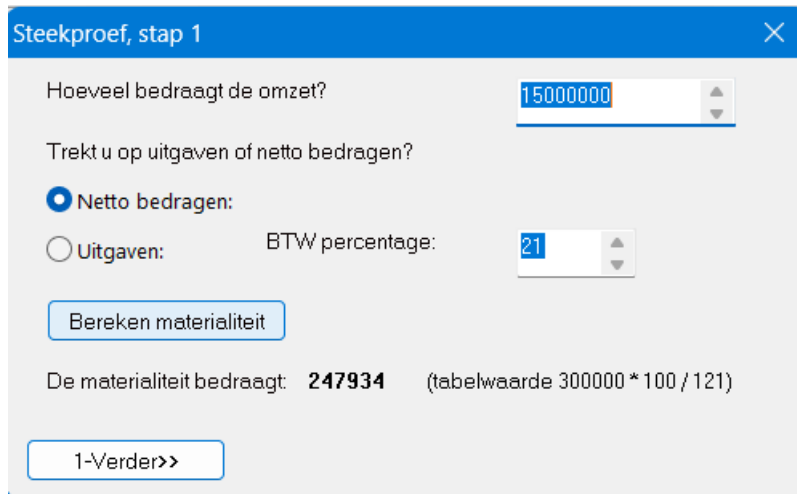
Het gaat te ver om de achtergronden van de steekproefmethodiek in deze korte instructie te bespreken, maar hieronder volgt een kort overzicht van de te nemen stappen voor deze steekproefmethode.

Trekking in Easy2Analyse

In deze instructie wordt uitgegaan van het bij Easy2Analyse geleverde auditfile “demo.xaf”, te vinden in de map “scripts”; een onderneming met een totaal van de omzet van € 15.432.810. De bij deze omzet behorende materialiteit volgens de tabel is € 300.000

De steekproef wordt getrokken op het totaal van de kosten met een totaalbedrag van € 2.663.971 Dit wordt de steekproefmassa genoemd.

Kies van het hoofdmenu de optie “Analyses/Steekproef/Belastingdienst conforme steekproef”. Het volgende venster verschijnt:

Steekproef, stap 1

Hoeveel bedraagt de omzet?

Trekt u op uitgaven of netto bedragen?

Netto bedragen:

Uitgaven: BTW percentage:

De materialiteit bedraagt: **247934** (tabelwaarde 300000 * 100 / 121)

Vul hier de omzet in en bepaal of er op netto of bruto bedragen moet worden getrokken. Indien op netto bedragen wordt getrokken kan het BTW percentage ook ingevuld worden. Het handboek controle zegt hierover het volgende:

11.3.2.1 Materialiteit en controletolerantie

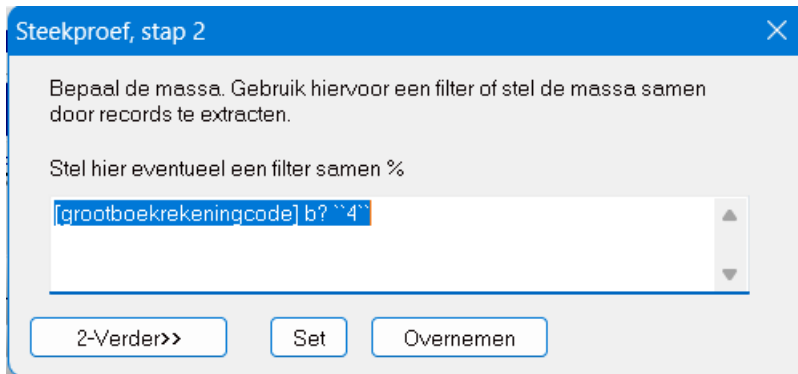
Om de materialiteit te bepalen wordt de materialiteitstabel gebruikt uit paragraaf 5.8 ‘Nauwkeurigheid en materialiteit’. Daaruit blijkt dat de controletolerantie altijd gelijk is aan de materialiteit. De reden daarvoor is dat de hoeveelheid controlewerk dan minimaal is (zie verder paragraaf 5.8.).

Materialiteit De materialiteit zoals die uit de materialiteitstabel wordt afgeleid, is uitgedrukt in uitgaveneuro's (dus: de brutobedragen inclusief btw). Soms bestaat de te controleren populatie echter niet uit uitgaven maar bijvoorbeeld uit kostenbedragen (dus: nettobedragen exclusief btw) of belastingeuro's (bijvoorbeeld geclaimde voorbelasting). In die gevallen moet het bedrag van de materialiteit, zoals dat uit de materialiteitstabel wordt afgeleid, worden omgerekend. De omrekening van de materialiteit gaat als volgt in zijn werk:

- Indien de populatie bestaat uit kosten (nettobedragen), wordt de materialiteit omgerekend met de factor 100/121 en afgerond op duizenden naar boven.

Omdat in dit voorbeeld wordt getrokken op netto bedragen (kosten ex BTW) wordt door Easy2Analyse de materialiteit omgerekend met 100/121.

Om de steekproefmassa te bepalen wordt het volgende filter gebruikt:

Steekproef, stap 2

Bepaal de massa. Gebruik hiervoor een filter of stel de massa samen door records te extracten.

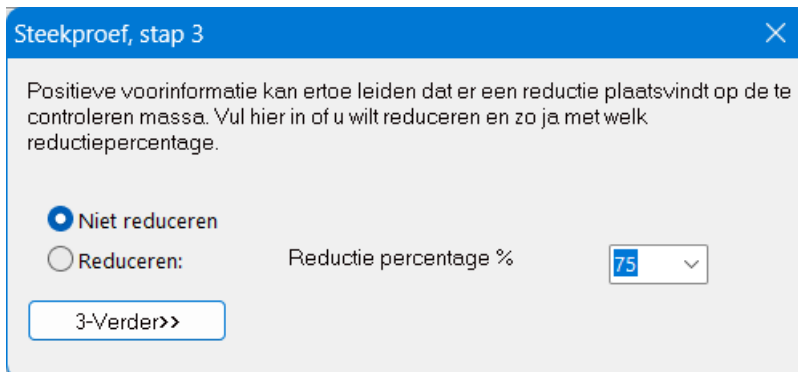
Stel hier eventueel een filter samen %

[grootboekrekeningcode] b? ``4``

2-Verder>> Set Overnemen

Het hierboven geschetste filter zorgt in dit voorbeeld voor een nogal onnauwkeurige vaststelling van de steekproefmassa (alle rekeningen die met 4 beginnen), in de praktijk zal het filter een stuk nauwkeuriger zijn. Voor deze instructie is dit echter voldoende.

Bij positieve voorinformatie (voor uitleg zie het document handboek controle Belastingdienst) kan de steekproefomvang worden gereduceerd. Deze reductie kan worden ingesteld in het volgende venster:

Steekproef, stap 3

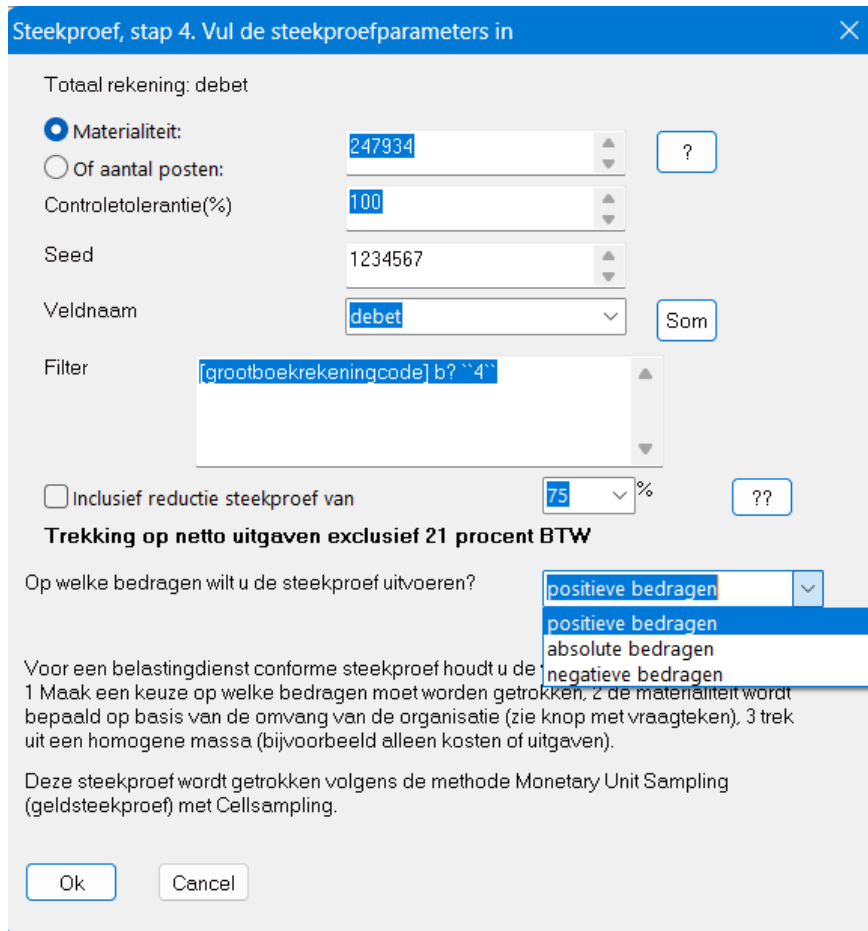
Positieve voorinformatie kan ertoe leiden dat er een reductie plaatsvindt op de te controleren massa. Vul hier in of u wilt reduceren en zo ja met welk reductiepercentage.

Niet reduceren

Reduceren: Reductie percentage %

3-Verder>>

Hierna verschijnt het venster waarin de steekproef parameters worden ingevuld:

Totaal rekening: debet

Materialiteit: 247934 ?

Of aantal posten: ?

Controletolerantie(%) 100

Seed 1234567

Veldnaam debet Som

Filter [grootboekrekeningcode] b?`4`

Inclusief reductie steekproef van 75% ??

Trekking op netto uitgaven exclusief 21 procent BTW

Op welke bedragen wilt u de steekproef uitvoeren? positieve bedragen

Voor een belastingdienst conforme steekproef houdt u de
 1 Maak een keuze op welke bedragen moet worden getrokken, 2 de materialiteit wordt bepaald op basis van de omvang van de organisatie (zie knop met vraagteken), 3 trek uit een homogene massa (bijvoorbeeld alleen kosten of uitgaven).

Deze steekproef wordt getrokken volgens de methode Monetary Unit Sampling (geldsteekproef) met Cellsampling.

Ok Cancel

De materialiteit is reeds bij stap 1 berekend, deze hoeft niet aangepast te worden. Er kán echter wel gekozen worden om de materialiteit aan te passen. Hierbij wordt dan een eventuele herrekening naar netto materialiteit ongedaan gemaakt.

De controletolerantie bepaalt of er ook bij geconstateerde fouten kan worden goedgekeurd. Bij een tolerantie van 100% is dat niet het geval, bij een tolerantie van 60% kan bij ongeveer 1 hele fout nog worden goedgekeurd. Meer hierover behoort tot de veronderstelde kennis van statistical audit.

Bij de veldnaam moet het veld waarop getrokken wordt worden gekozen. Omdat er op kosten wordt getrokken is dit het veld debet. Als er op uitgaven wordt getrokken is dit bijvoorbeeld het veld credit. De Seed is een willekeurig getal, maar bedoeld om een eerder getrokken steekproef te kunnen reconstrueren.

Er kan worden gekozen om te trekken op een drietal soorten bedragen:

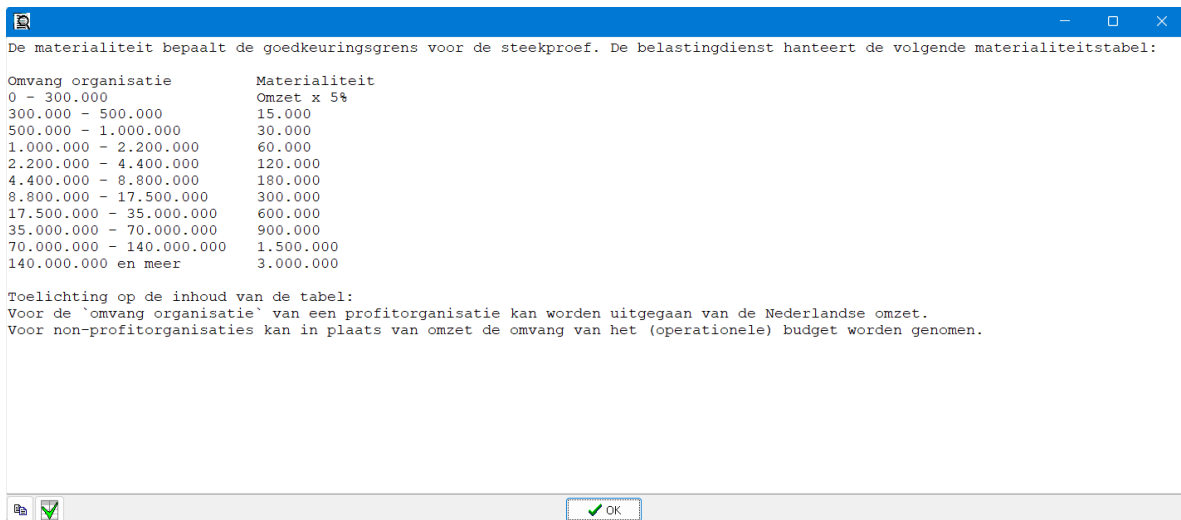
- Alleen de positieve bedragen
- De absolute bedragen
- Alleen de negatieve bedragen.

Een steekproef wordt in principe getrokken op de absolute bedragen in een veld. Het totaal van de bedragen +1000 en – 1000 is in dit geval dus niet 0 maar 2000.

Als echter wordt gekozen voor alleen positieve of negatieve bedragen dan wordt er een filter geplaatst waarbij de juiste bedragen worden geselecteerd. Uit de praktijk blijkt dat de Belastingdienst de steekproef op alle 3 de soorten bedragen toepast.

Indien er wordt gekozen voor een bepaald aantal te trekken posten kan het keuzevakje "Of aantal posten" worden aangevinkt. Let echter op: hierbij wordt de toepassing van de juiste materialiteit niet gevolgd! Deze optie verdient voor de Belastingdienst conforme steekproef dus niet de voorkeur, tenzij er echter met de Belastingdienst specifieke afspraken met de onderneming gemaakt zijn over het toepassen van een steekproef.

De eerder genoemde materialiteitstabel is ook ingebouwd in stap 4 van de steekproef. De bovenste knop met het enkele vraagteken toont de volgende tabel:

Omvang organisatie	Materialiteit
0 - 300.000	Omzet x 5%
300.000 - 500.000	15.000
500.000 - 1.000.000	30.000
1.000.000 - 2.200.000	60.000
2.200.000 - 4.400.000	120.000
4.400.000 - 8.800.000	180.000
8.800.000 - 17.500.000	300.000
17.500.000 - 35.000.000	600.000
35.000.000 - 70.000.000	900.000
70.000.000 - 140.000.000	1.500.000
140.000.000 en meer	3.000.000

Toelichting op de inhoud van de tabel:
 Voor de 'omvang organisatie' van een profitorganisatie kan worden uitgegaan van de Nederlandse omzet.
 Voor non-profitorganisaties kan in plaats van omzet de omvang van het (operationele) budget worden genomen.

Hieruit blijkt dat bij een omzet van € 15.432.810 een materialiteit van € 300.000 wordt gebruikt. Deze materialiteit van 300.000 leidt tot een interval van 100.000. Zie daarvoor blz. 160 uit het "handboek controle":

11.3.2.6 Omvang van het interval

De omvang van het interval kan aan de hand van de volgende formule worden bepaald:

$$\text{Interval (I)} = \text{controletolerantie (MP)} / 3$$

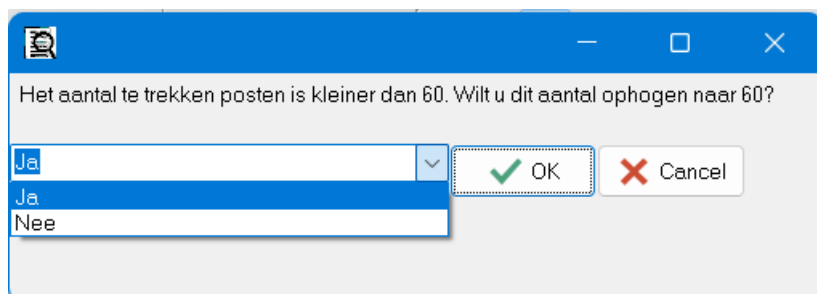
Over het algemeen wordt een interval met de letter J aangeduid. De letters MP staan voor 'monetary precision' en geven de controletolerantie weer. De factor 3 heeft betrekking op de R-waarde die hoort bij een betrouwbaarheid van 95% en een nulfoutenverwachting.

In dit geval is de materialiteit verkleind naar 247.934, het interval is dan 82.647, dit betekent dat maximaal 32 euro's worden getrokken (2.663.971 / 82.647).

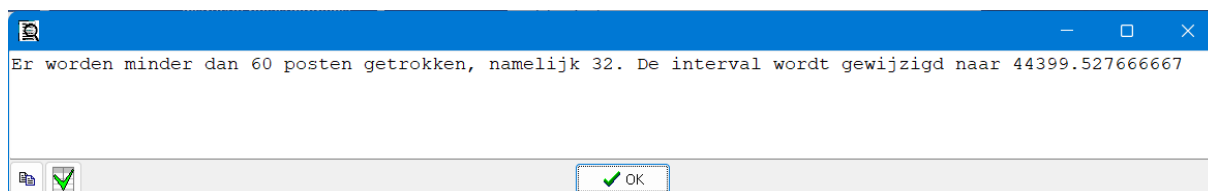
De minimale omvang van de steekproef is echter 60 omdat anders niet nauwkeurig genoeg de maximale fout kan worden berekend en dus niet goedgekeurd kan worden. Zie blz. 159 van het handboek:

een correctie noodzakelijk zijn. Voor de gevallen waarin die correctie wordt gebaseerd op de foutprojectie is van belang dat deze moet zijn gebaseerd op tenminste 60 geldeenheden. Daarmee moet rekening worden gehouden bij de opzet van de steekproef.

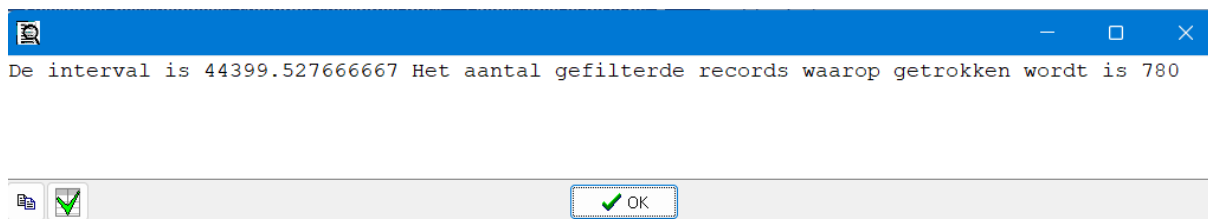
Om deze reden verschijnt de volgende vraag:

Al naar gelang eventuele afspraken die in het kader van bijvoorbeeld Horizontaal Toezicht met de Belastingdienst zijn gemaakt kan hier gekozen worden voor Ja of Nee. Indien het aantal posten wordt opgehoogd naar 60 verschijnt het volgende venster:

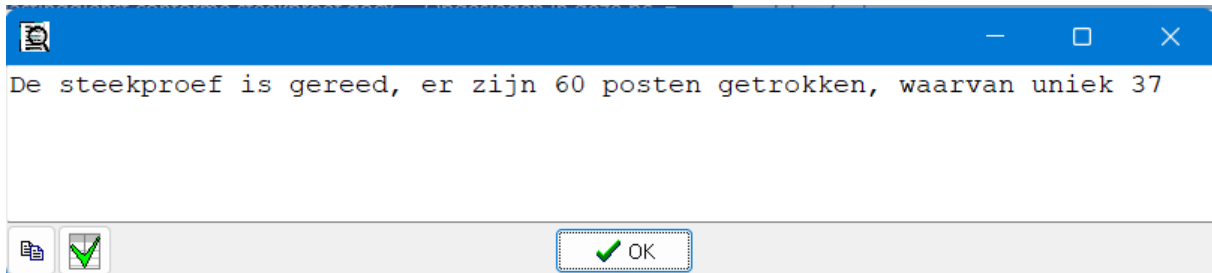

Nadat op Ok is geklikt wordt het uiteindelijke interval getoond en het aantal records waarop getrokken wordt:

Het aantal posten waarop wordt getrokken kan afwijken van het resultaat van het eerder geplaatste filter [grootboekrekeningcode] b? "4". Dit komt omdat er alleen wordt getrokken op -in dit geval- de positieve bedragen groter dan 0 van het veld debet.

Nu wordt de steekproef uitgevoerd. Het aantal getrokken posten (euro's) wordt getoond en hoeveel daarvan uniek zijn (betrekking hebben op 1 record):

Omdat er mutatieregels zijn waarvan het bedrag groter is dan het interval kan 1 mutatieregels meerdere keren in een steekproef vallen. Zo zal een kostenpost van 100.000 euro bij een interval van 44.399 tenminste 2 keer in de steekproef vallen. De mutatie hoeft echter maar 1 keer gecontroleerd te worden, vandaar dat er een filter is geplaatst op het aantal unieke mutaties (recoffset([Unieke_regel]; -1) <> [Unieke_regel])

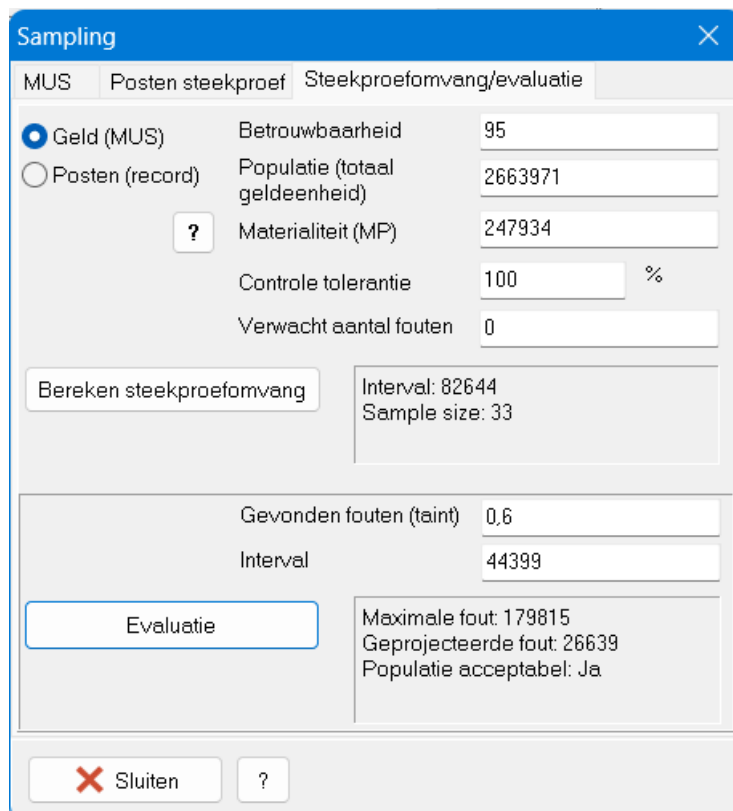
In de tabel waarin de steekproef is vastgelegd (steekproef_bd_conform) zijn een aantal nieuwe velden toegevoegd:

- Grotepost2J : dit zijn mutaties waarvan het bedrag groter is dan 2 keer het interval (waarde is T(rue) of F(alse))
- Unieke_regel : het oorspronkelijke regelnummer van de tabel waarop de steekproef is uitgevoerd
- Subsample : de specifieke euro die is geraakt door de steekproef, van belang bij bv. facturen met meerdere bedragen
- Boekwaarde : de waarde die in het grootboek is vastgelegd (ist)
- Auditwaarde : de waarde die in het grootboek vastgelegd had moeten worden (soll)
- Notities : eventuele uitleg bij de controle, door medewerker in te vullen
- Taint : de fout, bestaande uit het verschil tussen boekwaarde en auditwaarde. Het totaal van de taint bepaalt of de massa al dan niet goedgekeurd kan worden en wat de meest waarschijnlijke- en de maximale fout bedragen

In het logbestand van Easy2Analyse wordt ook de uitvoering van de steekproef vastgelegd. Deze ziet er als volgt uit:

```
@ 04-06-2023 23:16:01
- Monetary Unit Sample (MUS), Cell sampling, uitgevoerd op veld: debet
aantal records: 60
Seed: 1234567
Interval: 44399.527666667
Cutoff: 0
Naar bestand: steekproef bd conform
Filter: [debet] > 0 and [grootboekrekeningcode] b? "4"
script: sample mus cell 44399.527666667 1234567 0 "debet" "steekproef bd conform"
Materialiteit is 247934 Totaal veld debet = 2663971.66
Tabel materialiteit (300000) vermenigvuldigd met 100/121--> 247934
Aantal posten op basis van materialiteit = 32 Dit aantal is opgehoogd naar 60 posten
```

Nadat de controle is uitgevoerd en de fouten zijn opgeteld kan de fout evaluatie plaatsvinden. Deze kan worden uitgevoerd in het evaluatievenster van Easy2Analyse. Stel dat er totaal een taint is van 0,6. Dan is de evaluatie als volgt:

Parameter	Value
Betrouwbaarheid	95
Populatie (totaal geldeenheden)	2663971
Materialiteit (MP)	247934
Controle tolerantie	100 %
Verwacht aantal fouten	0
Interval (Bereken steekproefomvang)	82644
Sample size (Bereken steekproefomvang)	33
Gevonden fouten (taint)	0,6
Interval	44399
Maximale fout	179815
Geprojecteerde fout	26639
Populatie acceptabel	Ja

Let op dat het juiste interval wordt ingevuld. Dat is niet 100.000, maar 44.399. Omdat de maximale fout(179.815) kleiner is dan de materialiteit (300.000) kan de massa worden goedgekeurd. De meest waarschijnlijke (geprojecteerde) fout is in dit geval 26.639.

Tenslotte

Naar wij hopen heeft deze paper u de nodige inzichten gegeven in het hoe en waarom van de belastingconforme steekproef. Heeft u nog vragen neem dan contact op via [Contact - Easy2Analyse](#)

Nog niet bekend met Easy2Analyse? Kijk dan eens op [Home - Easy2Analyse](#) en vraag een demo aan op [Demo - Easy2Analyse](#) en verken zelf de mogelijkheden.

Mvrgr

Het team van Easy2Analyse

Bijlage A : Het belang van naleven van belastingregels

Het is voor een organisatie van groot belang om zich aan de belastingregels te houden. om verschillende redenen:

1. **Wettelijke verplichting:** Het naleven van belastingwetten is een wettelijke verplichting. Door zich aan de belastingregels te houden, voldoet een organisatie aan de wet en vermijdt het juridische problemen, sancties en boetes die kunnen worden opgelegd bij niet-naleving.
2. **Reputatie en geloofwaardigheid:** Het naleven van belastingregels draagt bij aan de reputatie en geloofwaardigheid van een organisatie. Het toont aan dat de organisatie ethisch en verantwoordelijk handelt. Dit wekt vertrouwen bij klanten, zakenpartners, investeerders en het bredere publiek.
3. **Voorkomen van juridische geschillen:** Door zich aan de belastingregels te houden, minimaliseert een organisatie het risico op juridische geschillen en geschillen met belastingautoriteiten. Dit bespaart niet alleen tijd en geld, maar voorkomt ook mogelijke negatieve publiciteit en verstoring van de bedrijfsvoering.
4. **Financiële stabiliteit:** Het voldoen aan de belastingregels draagt bij aan de financiële stabiliteit van een organisatie. Door correcte en tijdige belastingaangiften te doen, voorkomt een organisatie naheffingen, rentekosten en andere financiële consequenties die kunnen voortvloeien uit fouten of nalatigheid in de belastingaangifte.
5. **Maatschappelijke verantwoordelijkheid:** Het betalen van belastingen is een vorm van maatschappelijke verantwoordelijkheid. Belastingen dragen bij aan de financiering van essentiële publieke voorzieningen en diensten, zoals infrastructuur, gezondheidszorg, onderwijs en sociale voorzieningen. Door belastingen correct te betalen, draagt een organisatie bij aan de ontwikkeling en het welzijn van de samenleving.
6. **Vertrouwen en samenwerking:** Naleving van de belastingregels bevordert een gezonde relatie met belastingautoriteiten. Het helpt bij het opbouwen van vertrouwen en het bevorderen van een constructieve samenwerking. Bij eventuele vragen of problemen kan een organisatie op een positieve en transparante manier met de belastingdienst communiceren, wat de kans op gunstige oplossingen vergroot.

Al met al is het voor een organisatie van essentieel belang om zich aan de belastingregels te houden, zowel vanuit juridisch perspectief als vanuit het oogpunt van reputatie, financiële stabiliteit, maatschappelijke verantwoordelijkheid en het opbouwen van vertrouwen met belanghebbenden.